

REPORTAGEREEKS

IEDEREEN JOURNALIST: DE NIEUWE JOURNALIST

POMPEN OF VERZUIPEN

Nog een dikke vijf jaar en dan is het onherroepelijk voorbij en bestaat de dagelijkse papieren krant niet meer. Overdreven, zegt u? *Not quite*: door de blijvende daling van inkomsten uit abonnees en adverteerders is het (rode) rekensommetje snel gemaakt, stelt onderzoeksjournalist en hoogleraar journalistiek aan de Rijksuniversiteit Groningen **Jeroen Smit**. Aangezien de transitie naar onlinejournalistiek onvermijdelijk is, roept Smit in 'De nieuwe journalist' – de slotaflevering van de reportagereeks 'Iedereen journalist' – de krantenjournalisten op om nu al na te denken over de toekomst.

Jeroen Smit «Om een metafoor te gebruiken: je zou kunnen zeggen dat het merendeel van de huidige journalisten op een stoomtrein zit en hard werkt om kolen op het vuur te gooien opdat de trein kan blijven rijden. Prachtig werk, eerlijk werk, belangrijk werk. Maar in de verte rijdt de elektrische trein, waarvan iedereen weet dat-ie de toekomst is. En op de elektrische trein is er geen plaats voor de kolenschop. Dat is tragisch, maar je kunt jezelf ook de vraag stellen: Wat doe ik met m'n kolenschop als er alleen nog maar elektrische treinen zijn?»

»**Clayton Christensen**, een Harvard-professor, heeft een theorie over de ontwrichtende vernieuwing in medialand. Er zijn twee manieren om ermee om te gaan: ofwel blijf je aan de ontwrichte kant staan om ach en wee te roepen, ofwel ga je aan de vernieuwende kant zitten en denk je na over hoe je 't in de toekomst gaat doen.

»Uit een universitaire enquête is gebleken dat nogal wat krantenjournalisten het online-model een ver-van-mijn-bedshow vinden. Nou, de vraag is niet of de papieren krant verdwijnt – we weten dat er een moment komt dat papier bedrijfseconomisch gewoon veel te duur is – maar of de krantenredacties zich daar de komende jaren op kunnen voorbereiden.»

HUMO Hoe kunnen ze daar nu al het beste aan beginnen?

Smit «Ik vind dat hoofdredacteurs van kranten de moed zouden moeten hebben om de eerste stap te zetten en tegen hun redacteurs te zeg-

gen: 'Ik stel voor dat we vanaf morgen de krant niet meer op papier lezen, maar op een tablet.' En dan ga je vervolgens met de redactie rond de tafel zitten: 'Wat vonden jullie er nu van? Wat moet er anders?' Een inspirerend voorbeeld is Newsweek, het Amerikaanse weekblad dat sinds vorig jaar niet meer op papier verschijnt, maar nu online prachtige dingen doet: ze vertellen interactieve verhalen door tekst, beeld en geluid te integreren. De functie van de journalist blijft onveranderd – de waarheid achterhalen, nieuws verifiëren – maar de manier waarop hij dat alles doet, is veranderd.»

HUMO Het nadeel is dan weer dat iedereen tegenwoordig nieuws maakt op het web, en er nog eens commentaar op geeft ook.

Smit «Dat is onvermijdelijk, maar tegelijkertijd snakken mensen naar rust in hun hoofd. En dat krijg je als je een verhaal leest waardoor je begrijpt wat er aan de hand is. Journalisten moeten niet langer nieuws brengen, maar daar staat tegenover dat de behoefte aan reflectie, duiding en verdieping bij het grote publiek alleen maar zal toenemen. En daar heb je journalisten voor nodig die zich durven te specialiseren. De journalist van de toekomst werkt niet alleen online, maar verdiept zich ook jaren aan een stuk in één of twee onderwerpen – sport en gezondheid, bijvoorbeeld. Want dan ben je in staat om het nieuws in een context te plaatsen, en zo krijgt je specialisme een toegevoegde waarde.»

HUMO Zullen de kranten over vijf jaar die overgang gemaakt hebben, denkt u?

Smit «Ik verwijs graag naar het beeld van de kikker in een pan met water dat langzaam naar een kookpunt wordt gebracht: omdat het langzaam gaat, vergeet de kikker te springen. En op het moment dat het water te heet wordt, lukt springen niet meer. Het gaat hard nu. We zien dat de Nederlandse regionale kranten het verschrikkelijk moeilijk hebben: daar wordt één derde van het personeel ontslagen. Maar ik hoop van harte dat de journalisten op tijd springen.» (kd)

Nederland 2, 22.45

MA 29
JULI

Raiders of the Lost Ark **FILM**
VIER, 20.30

Caligula **DOCU**
BBC 2, 22.00

We zijn er bijna! **REALITY**
(nieuw seizoen)
Nederland 1, 22.10

Otis Lee Crenshaw: Live **COMEDY**
Acht, 22.40